

# ФРАНЦУЗЬКІ ЗАПОЗИЧЕННЯ ВІЙСЬКОВИХ ТЕРМІНІВ В НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Бугайчук О. В.

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Французька мова мала великий вплив на німецьку, особливо в період з XVII до XIX століття, коли Франція була однією з провідних європейських держав у галузі культури, науки і військових справ. Французькі військові терміни проникали в німецьку мову в основному через армійські зв'язки, культурний обмін і через практичне використання французької мови у військових структурах. До важливих аспектів французьких запозичень у військовій термінології німецької мови можна віднести наступні:

## 1. Термінологія командування та структури армії:

Французька армія була одним із найсильніших прикладів організації, і багато термінів, пов'язаних з командуванням, стали популярними в інших країнах, зокрема в Німеччині:

- General (нім. *General*) — цей термін походить від французького *général* і використовується для позначення високого військового чину;
- Corps (нім. *Korps*) — слово, яке походить від французького *corps*, що означає «корпус» або «військове з'єднання».

## 2. Оборонна техніка та стратегія:

Зі збільшенням кількості французьких військових інструкторів, які працювали в інших країнах Європи, в Німеччині поширювались і французькі терміни, що стосуються стратегії та тактики:

- Fort (нім. *Fort*) — французьке *fort*, що означає фортеця, часто використовувалося в німецькому військовому контексті для позначення фортифікаційних споруд;
- Bataillon (нім. *Bataillon*) — термін, що походить від французького „*bataillon*“ і позначає батальйон, основну одиницю військової структури [2, с. 307].

## 3. Армійське екіпірування:

Франція була відома своїми нововведеннями в армійській техніці, і багато технічних термінів потрапляли до німецької мови:

- Uniform (нім. *Uniform*) — слово, яке походить від французького „*uniforme*“, що означає форму.
- Cavalier (нім. *Kavallerie*) — французьке слово «*cavalier*» стало основою для німецького терміна, що позначає кавалерію.

## 4. Тактичні терміни:

Французька військова стратегія була предметом вивчення у багатьох європейських країнах, тому й багато французьких термінів збереглися в німецькій мові:

- Taktik (нім. *Taktik*) — походить від французького «*tactique*»;
- Strategie (нім. *Strategie*) — термін, що прийшов із французької через латинське «*strategia*»;

- Garantie (нім. Sicherheit) [3].

#### 5. Культ військового звання та етикету:

В арміях багатьох країн, у тому числі в Німеччині, почали поширюватися французькі моделі військового етикету:

- Maréchal (нім. Marschall) — французьке слово «*maréchal*» означає маршал, вищий військовий чин, аналогічно в німецькій мові.

#### 6. Зв'язок через Наполеонівські війни:

Одним із найбільших каналів для військових термінів стала епоха Наполеонівських війн. Французька армія мала величезний вплив на військові структури інших держав. В цей період французька мова була мовою дипломатії і військових команд. Під час війни з Наполеоном до німецької мови потрапляють численні запозичення з французької мови у військовій галузі [Кійко, с. 189]. Тому багато термінів, таких як *bataillon*, *régiment*, *armée* та інші залишилися в багатьох мовах Європи, включаючи німецьку. Такі військові терміни французького походження, як, до прикладу *Armee*, *Artillerie*, *Avantgarde*, *Brigade*, *Batterie*, *Infanterie*, *Kanonade*, *Regiment*, *Offensive*, *Kommandeur*, *Front*, *Stab*, *Bord* та інші не сприймаються в німецькій мові в даний час як чужорідні, тому що вони створені згідно правил німецької граматики, мають відповідну вимову та написання. Їхній переклад не викликає істотних труднощів [Чепурна, с. 307].

#### 7. Культурний обмін та освіта:

Завдяки французьким військовим навчальним закладам, багато німецьких офіцерів проходили навчання у Франції, що сприяло розповсюдженню французьких термінів в німецькому армійському середовищі.

Отже, військові терміни французького походження стали невід'ємною частиною німецької мови через військову та культурну взаємодію, а також через політичні обставини, такі як домінування Франції у Європі в період Наполеонівських воєн. Ці запозичення відображають високий рівень французької військової організації та стратегії, що справила значний вплив на багато європейських країн, у тому числі й на Німеччину.

#### ЛІТЕРАТУРА:

1. Кійко, С. В., & Кійко, Ю. Є. (2021). Вплив сучасних романських мов на німецьку мову. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. Том 32 (71) № 1 Ч. 1. С. 189-194. DOI: <https://doi.org/10.32838/2710-4656/2021.1-1/33>
2. Чепурна, З. В., & Лисенко, Г. Л. (2015). Особливості функціонування німецьких військових термінів та їх переклад українською мовою. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»*, (54), 306-308. Вилучено з: <https://core.ac.uk/download/pdf/32258767.pdf>

3. Französische Wörter im Deutschen (11.01.2022). URL: <https://www.phase-6.de/magazin/rubriken/fakten-der-sprache/franzoesische-woerter-im-deutschen-gallizismen/> (Дата звернення: 12.03.2025)